

Paulose: Moapostola oa Balichaba

SABATHA THAPAMA

Bakeng sa Thuto ea beke ena, Bala:

Liketso 6:9–15, 9:1–9, 1 Sam. 16:7, Matt. 7:1, Liketso 11:19–21, 15:1–5.

Temana ea Khopolo:

“Eare ha ba utloa taba tseo, ba lesa ho belaela; ’me ba tlotlisa Molimo ka ho re: Efela Molimo o neile le Balichaba pako, hore ba bone bophelo” (Liketso 11:18).

Ha ho thata ha kaalo ho utloisisa Saule oa tarese (ea tsejoang hape e le moapostola Paulose ka mora tšokoloho ea hae), le hore hobaneng a entse seo a se entseng. Joalo ka Mojude oa sebele ea rutiloeng bophelo ba hae bohle ka bohlokoa ba molao le tokollo ea sepolotiki e tlang haufi ea Israele, khopolo ea Messia eo esaleng a leteloa ea ahlotsong joaloka ka sesinyi se fetisang e ne e le matla hoo a sitoang ho e mamella.

Ha ho makatse hee, o ne a kholisehile hore balateli ba Jesu ba ne ba sa latele Torah ’me ka hona ba sitisa morero oa Molimo bakeng sa Israele. Taba ea bona ea hore Jesu ea thakhisitsoeng ke eena Messia le hore o tsohile bafung, o ne a lumela e le bofetoheli bo holimo. Hone ho keke ha lumelloa bosoaana bo joalo kapa mang kapa mang ea hanang ho lahla khopolo eo. Saule o ne a ikemiselitse hoba sesebelisoa sa Molimo ho felisa Israeleng bolumeli bona. Ke ka hoo re ’monang lekhetho la pele a hlaha mangolong e le mohlorigi ea bohale oa Bajude ba habo, ba neng ba lumela hore Jesu ke Messia. Molimo, leha ho le joalo, o ne a e-na le merero e meholo ka Saule, merero eo a neng a ke ke a inahanela cona: e seng hore Mojude enoa o tla ruta ka Jesu e le Messia, empa o tlo ruta ka eena hara Balichaba!

**Bala thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha, 1 Phuptjane.*

Mohlorisi oa Bakreste

Saulo oa Tarese pele o hlaha ho Liketso e le ea kentseng letsoho tlepetsong ea Setefane (Liketso 7:58) le lithorisong tse pharalletseng Jerusalema (Liketso 8:1–5). Petrose, Setefane, Filipi, le Paulose ba bapala karolo e bonahalang bukeng ea Liketso hobane ba kentsa letsoho liketsahalong tse isitseng ho phatlalleng ha tumelo ea Bokreste ho isa le linaheng tsa Balichaba. Setefane ke ea khethehileng hobane thuto ea hae le boshoela-tumelo ba hae li bonahala li bile le tšusumetso e kholo ho Saule oa Tarese. Setefane ka bo eena e ne e le Mojude ea buang se-Gerike, e bile e le e mong oa batikone ba pele ba supileng (Liketso 6:3–6). Ho latela Liketso, sehlopha sa Bajude ba Balichaba ba tllileng ho jaka Jerusalema (Liketso 6:9) ba fetolana le Setefane malebana le thuto ea hae ka Jesu. Ho lumeleha le ho tšoaneleha hore mohlomong le Saule oa Tarese o ne a na le kabelo khanyetsanong ena.

Bala Liketso 6:9–15. Ke liqoso life tse tlisitsoeng khahlanong le Setefane? Liqoso tsee li u hopotsa eng?(Sheba hape Matt. 26:59–61.)

Khalefo e tukang malebana le thuto ea Setefane e bonahala e bakiloe ke lintho tse peli tse fapaneng. Ka lehlakoreng le leng, Setefane o qhololitse khalefo ea lira tsa hae ka ho se behe bohlokoa ba motheo molaong oa se-Juda le tempele, tseo e neng e le lintlha tsa bohlokoa tsa bojuada le litšoantšo tsa bohlokoa tsa bolumeli le botsibiso ba naha. Empa Setefane o entsa ho fetang ho khella fatše litšoantšo tsena tsa bohlokoahali; a phatlalatsa ka matla hore Jesu, Messia ea thakhisitsoeng le ho tsoha, e ne e le eena khubu ea tumelo ea se-Juda.

Ha ho makatse hee, hore e be o halefisitse mofarisi Saule (Ba-Fil. 3:3–6), eo cheseho ea hae malebana le Bakreste ba pejana e bontšang hore e ne e le karolo ea lehlakore le thata la bofarisi, monyetla o phethahetseng oa phetoho. Saule o ne a bone hore tšepiso e kholo ea 'muso oa Molimo e ne e so phethahatsoe (Daniele 2, Sakaria 8:23, Esaia 40–55), 'me mohlomong o ne a lumela hore ke mosebetsi oa hae ho thusa Molimo ka nako eo—e ka etsoang ka ho hloekisa bolumeli bo bolileng ba Israele, ho kenyeletsa le khopolo ea hore Jesu eo e ne e le Messia.

Ka kholiseho ea hore o nepile, Saule o ne a ikemiselitse ho bolaea bao a neng a nahana hore ba fositse. Leha re hloka cheseho le sebete ho seo re se lumelang, ke joang re ka ithutang ho kokobetsa cheseho ea rōna ka kelo hloko ea hore ka linako tse ling e ka 'na eaba re fositse?

Tšokoloho ea Saule

“A re: U mang, Morena?” Morena a re: ke ’na Jesu, eo u mohlorisang; ho thata ho uena ho raha litsenene” (Liketso 9:5).

Leha tlhoriso ea Saule ea kereke ea pejana e qala ka mokhoa o sa hlokomeleheng (ha a tšoare feela liaparo tsa babolai ba Setefane), kapele-pele e-ea kekela (sheba Liketso 8:1–3; 9:1, 2, 13, 14, 21; 22:3–5). Mantsoe a ’maloa ao Luka aa sebelisang ho hlalosa Saule a re fa setšoantšo sa bohlahla, sa sebata se kotsi kapa lesole le sebelisang mahahapa ho hapa le ho senya tsa sera sa hae. Lentsoe le tolakiloeing e le ho “hlorisa” ho Liketso 8:3, ka mohlala, le sebelisoa botoloking ba Bibehe ea se-Gerike ea Testamente ea Khale (Pes. 80:13) ho hlalosa boitšoaro bo sa laoleheng le bo senyang ba kolobe e hlaha ea poho. Tlhaselo ea Saule khahlanong le Bakreste ruri e ne e se taba feela ea pelo e khutšoanyane; e ne e morero o tiileng o hlakileng oa ho felisa tumelo ea Bokreste.

Sheba lithaloso tse tharo tsa tšokoloho ea Saule (Liketso 9:1–18, 22:6–21, le 26:12–19). Ke karolo efe eo Mohau oa Molimo maiphihlelong aa o bileng le eona? Ka mantsoe a mang, ke ha kae Saule a neng a lokeloa ke molemo oo Molimo a mo bontšitseng oona?

Tšokoloho ea Saule, ka pono ea botho, e ne e ka bohanala e le chaba se hole (e leng ho sa makatseng ho bona lekhonono la ba utloetseng ka eona). Ntho eo Saule a neng a e hloka feela ke kotlo, empa Molimo a atisetsa mohau oa hae ho Mojudeenoa ea mahlaha-hlaha. Ho bohlokoa ho ela hloko, hore, tšokoloho ea Saule ha e-ea ka ea etsahala ka seoelo kapa hona ho susumetsoa. Saule e ne e se motho ea sa lumeleng ho Molimo. E ne e le motho oa bolumeli, le ha a ne a fositse ha bohloko kutloisisong ea hae ka Molimo. Mantsoe a Jesu ho Paulose, ““ho thata ho uena ho raha litsenene”” (Liketso 26:14), a bontša hore Moea o ne o ntse o kholisa Saule. Lefatšeng la khale, “tsenene” e ne e le thupa e nang le qetello e motsu e sebelisoang ho hlaba lipholo ha li hana ho lema. Saule o ne a latola tšusumetso ea Molimo ka nakoana, empa qetellong leetong la hae la ho ea Damaseka, ka kopano ea mohlolo le Jesu ea tsohileng, Saule a khetha ho khaotsa ho loana.

Nahana morao ka tšokoloho ea hao. Mohlomong ha e ea ba e mohlolo joalo ka ea Paulose (bohlo ha ho joalo), empa ke ka litsela life o bileng moamoheli oa mohau oa Molimo? Hobaneng ho le bohlokoa hore re se ke ra lebala seo re se filoeng ho Krete?

Saule Damaseka

Nakong eo Saule a kopanang le Jesu, o ile a foufatsoa le ho laeloa ho ea ntlong ea monna ea bitsoang Judase le ho emela monna e mong, Ananiase. Ha ho tikitiko, bofofu ba Saule e bile khopotso e matla ea bofofu bo boholo ba semoea bo khannetseng ho hlorisa balateli ba Jesu.

Ho hlaha ha Jesu ho eena tseleng e lebang Damaseka ho ile ha fetola sohle. Moo Saule a neng nahana hore o nepile haholo, o ne fositse ho fella. Ho e-na le ho sebeletsa Molimo, o ne sebetsa khahlanong le eena. Saule o kene Damaseka e le monna ea fetohileng ho tloha ho mofarisi ea nang le cheseho oa moikhantši ea tlohileng Jerusalema. Ho e-na le ho ja le ho noa, Saule a qeta matsatsi a mararo a pele Damaseka boitimong le thapelong ha a ntse a nahana se etsahetseng. Bala Liketso 9:10–14. Nahana hore na ho etsahala'ng kelellong ea Ananiase: ha se hore feela Saule, mohlorisi, eo joale e leng molumeli ho Jesu, hape e ne le Paulose, moapostola ea khethiloeng ke Molimo ho isa evangeli linaheng tsa Balichaba (sheba Liketso 26:16–18).

Ha ho makatse hore e be Ananiase o ne a ferekane. Haeba kereke e Jerusalema e ile eaba leqe ho amohela Paulose lilemo tse ka bang tharo ka mora tšokoloho ea hae (Liketso 9:26–30), motho a ka nahana hore na ke lipitso tsa mofuta ofe le khathatseho tse ileng tsa tlaa lipelong tsa balumeli ba Damaseka matsatsi feela ka moea ketsahalo!

Hlokomela hape, hore Ananiase o ile a fuaa pono ke Morena a mo bolella litaba tse makatsang tse sa lebelloang ka Saule oa Tarese; se seng ntle le pono se ne se ke ke sa mo kholisa hore se buuoang ka Saule ke 'nete—hore sera sa balumeli ba Bajude joale e se e le e mong oa bona. Saule o ne a tlohile Jerusalema ka matla le thomo ea bapristsa ba baholo ho timetsa tumelo ea Bokreste (Liketso 26:12); Molimo leha ho le joalo, o ne a na le thomo e fapaneng bakeng sa Saule, e lutseng matleng a fetisang ka boholo. Saule o ne a lokela ho isa Evangeli Balichabeng, khopolo e lokelang hore e be e ne e tšosa ka ho fetisisa ho Ananiase le balumeli ba bang ba Bajudeho feta tšokoloho ea hae ka bo eona. Saule ea neng a ikemiselitse ho thibela ho pharalla ha tumelo ea Bokreste, joale Molimo o tla mo sebelisa le ho isa hole ho feta ka moo balumeli ba Bajudeba neng ba ka nahana.

Bala 1 Samuele 16:7, Mattheu 7:1, le 1 Ba-Korinthe 4:5. Ke molaetsa ofe oa litemana tsee malebana le hore na ke hobaneng re lokelang ho ba hlokolosi ka moo re shebang maiphihlelo a semoea a batho ba bang? Ke liphoso life tseo u li entseng likahlolong tsa hao ka ba bang, 'me u ithutile eng liphosong tseo?

Evangelii e leba ho Balichaba

Kereke ea pele ea Balichaba e ile ea thehoa ho kae? Ke liketsa life tse entseng hore balumeli ba ee moo? (Liketso 11:19–21, 26). Seo se u hopotsa eng ho tsoa nakong ea Testamente ea Khale? (Sheba Daniele 2.)

Lithoriso tse ileng tsa qhoma Jerusalema ka mora lefu la Setefane li ile tsa qosa hore palo e itseng ea balumeli ba Bajude hore ba balehele bo hote ba limaele tse nakholo a mararo leboea ho Antioke. Joalo ka motse-moholo oa porofinse ea Roma ea Syria, Antioke e ne e le ea bobeli ka mora Roma le Alexandria ka boholo. Batho ba eona ba ne ba hakanyetsoa ho likete tse makholo a mahlano, e ne e tletse mehlobo e mengata, se neng se etsa hore e be sebaka se nepahetseng e seng bakeng ba kereke ea Balichaba empa e le motheo o qalang oa thomo ea ka lefatše lohle ea kereke ea pele.

Se ileng sa etsahala Antioke se qetelletseng ka ketelo ea Barnabase motseng oo le qeto ea hae ea mema Paulose ho tsamaea le eena ho ea Antioke? Ke setšoantšo sefe se hlalisoang sa kereke moo? (liketso 11:20–26).

Ho thathamisa tatellano ea bophelo ba Paulose ho thata, empa ho bonahala e ka ho fetile lilemo tse hlano lipakeng tsa pele ho leeto la tšokoloho la Jerusalema (Liketso 9:26–30) le memo ea Barnabase ho tsamaea le eena ho ea Antioke. Paulose o ne a etsang ka lilemo tseo tsohle? Ho thata ho bolela ruri. Empa ho latela puo ea hae ho Ba-Galata 1:21, e ka 'na ea ba e bile ho ruta evangeli likarolong tsa Syria le Cilicia. Ba bang ba ile ba hlalisa hore mohlomong, e bile ka nako ena a ileng a lahloa ke lelapa hae (Ba-Fil. 3:8) le ho utloa mahloko ao a hlalosoang ho 2 Ba-Korinthe 11:23–28. Kereke e Antioke e ile ea hola tlasa tataiso ea Moea. Tlhaloso e ho Liketso 13:1 e bolela hore taba kopa-kopano ea merabe ea motse e ile ea bonahala kapele ka merabe le litloaelo tsa kereke ka bo eona. (Barnabase o ne a tsoa Cypruse, Lusiuse a tsoa Sirene, Paulose a tsoa Silisia, Simone mohlomong Africa, hape u nahana ba Balichaba ba sokolohileng.) Moea joale o ne o batla ho isa Evangelii le ho Balichaba ba bangata ka ho sebelisa Antioke e le motheo oa bosebeletsi ba libaka tse hole le Syria le Judea.

Bala hape Liketso 11:19–26. Re ka ithuta eng ho tsoa kerekeng ea Antioke, kereke ea mehlobo le meetlo e fapakaneng, e ka thusang likereke kajeno ho tsosa molemo o neng o leteng moo?

Khohlano ka hara Kereke

Ruri, ha ho letho la botho le phethahetseng, 'me ha ho ea isa kae khathatso ea qaleha hara tumelo ea kereke ea pele. Qalong, ha se bohle ba ileng ba thabela ho kena ha Balichaba kerekeng ea pele. Khanyetsano e ne e se holima thomo e eang balichabeng, empa holima hore na Balichaba ba amoheloe ka mocha ofe. Ba bang ba ne ba utloa eka tumelo ho Jesu e ne e sa lekana ho tsoaea le ho hlalosa Bokreste; tumelo, e lokela ho tsamaea le lebollo le kutlo molaong ohle oa Moshe. Hoba Bakreste ba sebele, ba tiisa, Balichaba ba ne ba hloka ho bolla. (Re ka bona ho Liketso 10:1–11:18, ho pharalla ha karohano e lipakeng tsa Bajude le Balichaba ka maiphehlelo a Petrose le Kornele le tse ileng tsa latela.)

Ketelo ea semolao ho tsoa Jerusalema, e neng e ilo hlahloba mosebetsi oa Filipi hara ba-Samaria (Liketso 8:14) le mosebetsi le Balichaba ba Antioke (Liketso 11:22), e ka boela tsoenyeho ka ho kenyeletsa bao e seng Bajudehara Bokreste. Empa, karabelo ho Kolobetso ea Kornele ka Petrose, lesole la mo-Roma le sa bollang, ke mohlala o hlakileng oa ho se utloisisane ho neng ho le teng tabeng ea Balichaba hara balumeli. Ho kenyeletsoa mona le mane ha Molichaba ea kang Kornele ho entse hore ba bang utloe ba sa phuthuloha, empa maikemisetso a Paulose ho bula haholo mamati a kereke bakeng sa Balichaba ka boipolelo ba tumelo ho Jesu feela ea etsa hore ba bang ba nyatse bosebeletsi ba Paulose.

Ke joang ba bang ba balumeli ba tsoang Judea ba lekileng ho fetola mosebetsi oa Paulose ka Bakreste ba Balichaba ba Antioke? Liketso 15:1–5.

Leha lekhotlana la Jerusalema, ho Liketso 15, qetellong le ile la lumellana le Paulose tabeng ea lebollo, khanyetso bosebeletsing ba Paulose e ile ea tsoela pele. Lilemo tse ka bang supa ha morao, nakong ea ketelo ea Paulose ea ho qetela Jerusalema, boholo bo ne bo ntse bo le lekhoneo ka evangeli ea Paulose. Hantle ha Paulose ha a etela tempele, o batlile a lahlehelo ke bophelo ba hae ha Bajudeba tsoang Asia ba hooa, ba re: “Banna ba Israele, thusang! Monna enoa ke eena ea ntseng a ruta batho bohle kahohle thuto e loantsang sechaba, le molaoa, le ngalo ena;” (Liketso 21:28; sheba hape 21:20, 21).

Ipehe boemong ba balumeli bana ba Bajudeba neng ba khathatsehile ka thuto ea Paulose. Hobaneng khathatseho ea bona le khanyetso e neng e etsa kellello? Re ka ithuta eng ka see ka moo likhopolo tsa rōna, 'moho le litumelo tsa moetlo (le tsa bolumeli), li ka re isang tahlehong? Ke joang re ka ithutang ho itšireletsa ho etseng liphoso tse tšoanang, ho sa natsoe hore na re hopotse botle ha kae?

Ho Ithuta Haholoanyane:

Bakeng sa likamano lipakeng tsa tšokoloho ea motho ka mong le kereke, bala Ellen G. White, “*Individual Independence*,” pp. 430–434, ho *Testimonies for the Church*, vol. 3. Bakeng ’mapa o thusang oa bophelo ba pejana ba Paulose le maikutlo tšokolohong ea hae, sheba *The SDA Bible Commentary*, vol. 6, pp. 226–234. “Paulose pejana o ne tsejoa e mosireletsi ea nang le cheseho oa tumelo ea Se-Jude le mohlorisi ea khathaleng oa balateli ba Jesu. Sebete, boikemelo, ho phehella, litalenta tsa hae le koetliso li thusitse ho sebetsa maemo afe kapa afe. O ne a ka beha mabaka ka mokhoa o hlakileng ka ho fetisisa, ’Me ka boqhetseske bo sa thekeseleng o ne a ka beha mohanyetsi oa hae leseling. ‘Me joale Bajudeba bona mohlankana enoa ea tšepisang joale a ikopanya le bao pejana a neng a ba hloriga, le ruta ka matla ntle le tšabo ka lebitso la Jesu. “Molaoli ea bolaoang ntoeng o fela lebothong la hae, empa lefu la hae ha le fane ka matla a eketsehileng ho sera. Empa ha motho ea hlaheletseng ka mahetla a ikopanya le ba lireng, ha se hore feela bosebeletsi ba hae bo ea lahleha, empa bao a ikopanyang le bona ba fumana monyetla le molemo o itseng. Saule oa Tarese, leetong la hae ho ea Damaseka, a be a bolailoe aha bonolo feela ke Morena, ’me matla a maholo a kabe a lahlehetse bahlorisis. Empa Molimo ka Mohau oa hae ha a ka a boulela bophelo ba Saule feela, empa a mo sokolla, ka hona a tlosa mohale lehlakoreng la sera ho ea lehlakoreng la Krete. Sebui se hlakileng le mohanyetsi ea matla, Paulose, ka maikemisetsa oa hae a sa thekeseleng le sebete se feletseng, o ne a na le mangolo a hlokalalang haholo kerekeng ea pele.”—Ellen G. White, *The Acts of the Apostles*, p. 124.

Lipotso tsa Puisano:

1. Ke thuto efe eo re ka ithutang eona ka hore ba bang ba bahanyetsi ba thata ba Paulose e ne e le Bajude ba bang ba lumelang ho Jesu?
2. Ke joang o ka emelang lintho tsa motheo tsa tumelo ’me ka nako e tšoanang o etse bonnete ba hore ha u loane khahlanong le Molimo?

Kakaretso:

Kopano ea Saule le Jesu ea tsohileng leetong le eang Damaseka e bile nako e hlolang bophelong ba hae le nalaneng ea kereke ea pele. Molimo o ile a fetola eo e bileng mohlorisi oa kereke le ho mo etsa moapostola ea khethiloeng ho isa evangeli balichabeng. Ho konngoa ha Balichaba ke Paulose ka kerekeng ka tumelo feela, leha ho le joalo, ho bonahetse e le taba e thata ka hara kereke ho amoheloa—mohlala o matla oa ka moo mehopolohole se ahlole ka ho loka ho ka sitisang thomo.

Notes

